

Kapittel 3 KVALITETSSIKRING AV STUDIEPROGRAM OG EMNER VED UNIVERSITETET I TROMSØ

Innhold

Formål	1
Virkeområde.....	1
Lov og regelverk.....	1
Terminologi.....	2
Ansvarsfordeling	2
Generelt om kvalitetssikring av universitetets studietilbudsportefølje	3
Forskningsbasert utdanning.....	4
Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning	5
Endringer i eksisterende studieprogram.....	6
Oppretting og nedlegging av studieprogram.....	6
Krav til innhold i studieplaner.....	9
Oppretting, nedlegging og endringer av emner.....	11
Krav til innhold i emnebeskrivelser.....	11
Oppretting, nedlegging og endringer av studieretninger	13
Oppretting, nedlegging og endringer av årsstudier	13
Kriterier for gjennomgang av universitetets emne- og studieprogramportefølje.....	13
Tidsfrister.....	14
Vedlegg.....	15

Formål

Dokumentet skal bidra til en kvalitetsmessig god forvaltning av universitetets studietilbud, der både departementets, Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningens (Nokut) og universitetets krav og bestemmelser ivaretas.

Virkeområde

Dokumentet omhandler kvalitetssikring av ordinære studieprogram og emner ved UiT. Krav, bestemmelser og anbefalinger ved oppretting, nedlegging og endring av emner og studieprogram, samt krav til innhold i emnebeskrivelser og studieplaner er omfattet. Ph.d.-studier, etter- og videreutdanning og fellesgrader er beskrevet i egne kapitler.

Eventuelle lokale prosedyrer og rutiner for kvalitetssikring av emner og studieprogram på fakultets- og instituttnivå skal være beskrevet i enhetenes egne prosedyrebeskrivelser.

Lov og regelverk

Forvaltningen av studieprogram og emner ved UiT er regulert av følgende lov, forskrifter og bestemmelser:

- [lov om universiteter og høyskoler](#) (§§ 1-3, 2-1, 3-1, 3-2, 3-3 og 3-4)
- [forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning](#) (Kunnskapsdepartementet)
- [forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og private høyskoler](#) (Kunnskapsdepartementet)
- [forskrift om krav til mastergrad](#) (Kunnskapsdepartementet)

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

- [rundskriv vedrørende forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning](#) (Kunnskapsdepartementet)
- [forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning](#) (Nokut)
- [Nokuts søkerhåndbøker for akkreditering av studier og fellesgrader](#)
- [nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning](#) (Kunnskapsdepartementet)
- nasjonale rammeplaner (for de studier det gjelder)
- [forskrift om opptak til studier ved Universitetet i Tromsø](#)
- [forskrift for studier ved Universitetet i Tromsø](#)
- [forskrift for eksamener ved Universitetet i Tromsø](#)
- [språkpolitiske retningslinjer ved Universitetet i Tromsø](#)

Terminologi

Ved Universitetet i Tromsø er studietilbudene organisert som *studieprogram*, *årsstudier* eller *enkeltemner*. Studieprogrammene kan i tillegg ha ulike *studieretninger*.

Med studieprogram forstås et flerårig helhetlig studium som leder fram til en grad. Alle *studieprogram* skal være beskrevet i en *studieplan*.

En *studieretning* er en definert fagretning innenfor et studieprogram.

Studieprogrammene bygges opp av *enkeltemner*. Alle enkeltemner skal ha en *emnebeskrivelse*.

Årsstudium er en samling av emner (60 studiepoeng) som tematisk hører sammen.

Ansvarsfordeling

I forvaltningen av studieprogram og emner, er ansvaret delt mellom universitetsstyret, universitetsdirektøren ved Avdeling for utdanning og fakultetene.

Universitetsstyret har:

- ansvar for å legge føringer for utviklingen av kvaliteten i utdanningsvirksomheten
- styringsansvar for universitetets samlede studietilbudsportefølje (fagutvikling, strategi, prioriteringer og ressursbruk)
- ansvar for å vedta oppretting og nedlegging av studieprogram og studieretninger, herunder se til at alle kriterier og standarder er oppfylt ved etablering av nye studieprogram
- ansvar for å fastsette studieplaner i tilfeller der undervisningen gis ved flere fakulteter, og der det oppstår uenighet mellom fakultetene
- ansvar for å fastsette hvilket fakultet som er administrativt ansvarlig for et studieprogram dersom de involverte fakultetene ikke oppnår enighet om dette.

Universitetsdirektøren ved Avdeling for utdanning har ansvar for å:

- utarbeide oversikter, analyser og statistikk som grunnlag for universitetsledelsens og universitetsstyrets arbeid med prioriteringer og utvikling av studietilbudsporteføljen, herunder årlig utarbeide en samlet oversikt over eksisterende studieprogramportefølje (inklusive oversikt over alle nye søknader om oppretting og nedlegging av studieprogram)
- oppdatere oversikten over de grader, yrkesutdanninger, studieprogram, studieretninger, årsstudier og emner som universitetet til enhver tid tilbyr
- publisere universitetets emnekatalog og studieprogramportefølje på universitetets nettsted i samarbeid med fakultetene
- ajourføre og tilgjengeliggjøre dokument som beskriver forvaltning av studietilbud i henhold til bestemmelser og krav gitt fra departementet, Nokut og universitetet selv.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

Fakultetene har ansvar for å:

- overholde de bestemmelser og tidsfrister for kvalitetssikring og forvaltning av studieprogram, årsstudier og emner som er fastsatt i lov, forskrifter og i kvalitetssystemet
- underrette universitetsdirektøren om vedtatte studieplanendringer
- fastsette studieplaner, herunder se til at alle fakultetets studieprogrammer har oppdaterte studieplaner som oppfyller gjeldende krav
- å se til at studieplaner der undervisningen gis ved flere fakulteter er godkjent av alle involverte fakulteter
- opprette, legge ned og foreta endringer av enkeltemner
- se til at alle fakultetets emner har en oppdatert emnebeskrivelse som oppfyller gjeldende krav.

Generelt om kvalitetssikring av universitetets studietilbudsportefølje

Universitetsstyret har det overordnede styringsansvaret for fagutviklingen og den totale ressursbruken ved universitetet. Det er nødvendig med en kontinuerlig vurdering av omfanget på universitetets samlede studieprogramportefølje. Balansen mellom bredden i studietilbudet og en fornuftig ressursutnyttelse av undervisningskapasiteten er utfordrende. Hensynet til rekrutteringen til studieprogrammene og kostnadene forbundet med å tilby godt kvalitetssikrede studietilbud må veies godt.

Etablering av nye program og studieretninger uten tilsvarende reduksjon fører til at ressursene knyttet til undervisningen spres tilsvarende. Særlig problematisk er dette når nye studieprogram ikke er forventet å rekruttere nye studentgrupper til universitetet, men innebærer skjerpet intern konkurranse om de samme studentene. Universitetsstyret skal derfor påse at etableringer av studieprogram, studieretninger og årsstudier ikke fører til for spredt ressursbruk, eller til at parallelle fagmiljø bygges opp ved flere fakulteter.

I [Strategidokument for Universitetet i Tromsø 2009-2013](#) er det fremholdt at forbedring av faglig og pedagogisk kvalitet i utdanningene skal prioriteres foran økning i bredden av emne- og studieprogramtilbudet. Kvalitet i utdanningene bør være et komparativt fortrinn ved Universitetet i Tromsø. Universitetet vil da både kunne rekruttere flere førsteprioritetssøkere og samtidig de dyktigste studentene.

Akkreditering og faglige fullmakter

I Norge finnes tre hovedkategorier av institusjoner som er akkreditert for høgre utdanning: høgskole, vitenskapelig høgskole og universitet. Et universitet kan opprette nye studietilbud innen alle nivå og på alle fagområder, uten søknad til Nokut.

I følge departementets *Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning* kan Nokut på fritt grunnlag foreta evaluering av et studietilbud med sikte på revidering av akkreditering som tidligere er gitt. En slik revisjon har som formål å avdekke hvorvidt studietilbudene tilfredsstillende alle gjeldende kvalitetskrav. Nokuts *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning* blir lagt til grunn ved slik revisjon av akkreditering. I revisjonsarbeidet vil Nokut vurdere studieplanens innhold og struktur, fagmiljøet tilknyttet studieprogrammet, infrastruktur, kvalitetssikring, faglig nivå, gjennomføringsevne og dokumenterte resultater. Slike revideringer av akkrediteringer skjer rutinemessig, men kan også utløses ved tegn på svikt i kvaliteten.

Kravene er omfattende og universitetet må ha gode rutiner og retningslinjer for kvalitetssikring av sine studieprogram og emner – både ved oppretting av nye studietilbud (emner og program) og gjennom fortløpende evaluering og kvalitetssikring av eksisterende studietilbud.

Forskningsbasert utdanning

En god kopling mellom utdanning og forskning er viktig både ut fra studentenes, de faglige ansattes, institusjonenes og samfunnets behov. Eksempelvis vil det kunne få konsekvenser både for læringsutbytte og for rekruttering til forskningen dersom studentene opplever at de i liten grad møter forskning i løpet av studiene. I nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning, som skal være implementert i alle studieprogram innen utgangen av 2012 (se nærmere omtalt i avsnitt nedenfor), inngår kjennskap til forskningsresultater og metoder samt opplæring i vitenskapelig tenkemåte som viktige elementer.

I følge lov om universiteter og høyskoler skal universitetene tilby høyere utdanning som er basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. I Nokuts tilsynsforordning heter det at studiene skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart. I [Strategi-dokument for Universitetet i Tromsø 2009-2013](#) er dette formulert som at Universitetet i Tromsø skal ha gode og relevante utdanningstilbud basert på forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

For nærmere klargjøring og konkretisering av kravet til forskningsbasert utdanning, kan det tas utgangspunkt i rapporten [Utdanning + FoU = Sant \(juli 2010\)](#). Rapporten er utarbeidet av Universitets- og høyskolerådets forskningsutvalg og utdanningsutvalg i fellesskap, og henvender seg til faglig og strategisk ledelse på alle nivå i sektoren samt til faglig tilsatte som ønsker ideer og eksempler på hvordan forskning på en god måte kan integreres i utdanningen. Rapporten omhandler både disiplinfag, profesjonsfag og kunstutdanninger - utdanningstyper hvor forskning spiller ulike roller og der det er ulike krav til hvor sterkt studentene skal/kan involveres i forskning. Rapporten kan benyttes direkte som verktøy i fakultetenes kvalitetsarbeid.

Forskningsbasert utdanning innebærer ulike forhold, avhengig av type utdanning og nivå. I rapporten vises det blant annet til en modell som skiller mellom følgende fire typer forskningsbasert undervisning:

- Lærersentrert undervisning der innholdet er forskningsbasert
- Lærersentrert undervisning som fokuserer på forskningsprosess og vitenskapelig tenkemåte
- Undervisning der studenten aktivt deltar i en diskusjon av et forskningsbasert innhold
- Undervisning der studenten inngår i "undersøkende" læreprosesser.

Det anbefales at alle studieprogram inneholder en blanding av elementer fra disse fire kategoriene. Modellen kan også benyttes for å diskutere og avklare på hvilken måte og i hvor stor grad et gitt studieprogram er forskningsbasert.

Når det gjelder selve operasjonaliseringen av begrepet forskningsbasert utdanning innenfor studieprogrammene, foreligger det flere tolkninger av hva dette kan innebære. For eksempel:

- at undervisningen skal være i overensstemmelse med forskningens nyeste resultater
- at undervisningen skal være knyttet til et forskningsmiljø
- at fast ansatte lærere skal ha forskningskompetanse
- at undervisningen skal utføres av aktive forskere
- at undervisningen skal innebære trening i vitenskapelig metode i samarbeid med praktiserende forskere.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

For å ytterligere tydeliggjøre at undervisning i vitenskapelig metode ofte ikke er tilstrekkelig for å oppnå forskningsbasert utdanning, vises det til følgende modell som knytter forskningsbasert utdanning til tre forhold:

- *miljøet* omkring undervisningen, blant annet at det finnes forskende lærere og et definert forskningsområde
- *pensum*, blant annet at undervisningen skal være i overensstemmelse med forskningens nyeste resultater, og
- *holdninger* som studentene skal utvikle, herunder beredskap for å ta imot ny kunnskap og evne til å problematisere og til å løse problemer.

Særlig nyttig i kvalitetsarbeidet kan være rapportens forslag til matrise¹ for å vurdere i hvilken grad forskningsbasert utdanning tilbys, samt grad av måloppnåelse i forhold til utvalgte kriterier. Ved å bruke matrisen vil man kunne få en indikasjon på hvorvidt det enkelte studieprogrammet har tilfredsstillende kopling mellom forskning og utdanning, områder hvor det er liten grad av kopling, samt områder hvor det er forbedringspotensialer. Matrisen kan enkelt tilpasses ulike fagområder og ambisjonsnivåer.

Rapporten avsluttes med å liste opp ulike tiltak som kan bidra til å sette fokus på samspillet mellom utdanning og forskning, og gir eksempler og gode ideer på integrering mellom utdanning og forskning innen henholdsvis disiplinfag, profesjonsfag og kunstfag.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning beskriver de kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse det forventes at *alle* kandidater som har fullført et studieprogram/en utdanning på det aktuelle nivå skal ha (se lenke til rammeverket i eget avsnitt i begynnelsen av dette kapitlet). Gradering av prestasjonen gjøres ved hjelp av karaktersystemet. Nivåene er bachelor, master og ph.d. Kvalifikasjonsrammeverket er kumulativt, det vil si slik at det skal være progresjon i læringsutbytte fra nivå til nivå.

Viktige formål med rammeverket er å klargjøre overfor studentene hva de faktisk skal lære, gi bedre informasjon om utdanningene til arbeidslivet/andre interessenter, og å bidra til å gi kandidatene kvalifikasjoner som er mer tilpasset kravene i arbeidslivet. Arbeidet med rammeverket kan også ses på som et metodisk grep for å strukturere den faglige kvalitetssikringen av studieprogrammene.

Rammeverket omfatter alle typer utdanninger fra teoretisk baserte akademiske utdanninger til kunstfaglige utdanninger og profesjonsutdanninger. Formuleringene i rammeverket er derfor generelle, og i implementeringsarbeidet er det viktig å tolke og tilpasse rammeverket i den gitte faglige sammenhengen. Dette er en faglig/fagpedagogisk refleksjons- og utviklingsprosess hvor det gjøres vurderinger av studieprogrammets faglige identitet, helhet og sammenheng. Arbeidet skal derfor være forankret i fagmiljøene, mens administrativt personale kan benyttes som støttespillere.

Kvalifikasjonsrammeverket er knyttet til studieprogramnivået. Emnene må imidlertid ses i sammenheng med studieprogrammet de inngår i, og emnesammensetningen må nøye vurderes med tanke på det totale læringsutbyttet studieprogrammet skal gi. Emneansvarlig bør derfor kunne godtgjøre hvordan emnet er relevant og hvordan det bidrar i forhold til studieprogrammets samlede læringsutbytte. Studieprogrammets læringsmål er således overordnet og styrer læringsmålene i emnene som inngår i programmet. For studieprogram med en stor andel valgfrie emner, vil det være nødvendig med en grundig vurdering av hvilken eller hvilke emnegruppe(r) som skal bære de overordnede kravene i kvalifikasjonsrammeverket.

¹ Matrisen er å finne på side 31 i rapporten.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

Sentrale utfordringer i implementeringsarbeidet er å finne en rimelig balanse i detaljnivået. Nærmere bestemt hvor spesifikt eller generelt man bør definere studieprogrammets samlede læringsutbytte. Likeledes vurderinger av hvilke pedagogiske metoder som vil være gode for at studentene skal oppnå læringsutbyttet, og hvilke vurderingsformer som kan benyttes for å vurdere/"måle" hvorvidt læringsutbyttet er oppnådd.

Rammeverket vil i stor grad være retningsgivende for utformingen av studieprogram fremover. Departementet har satt som krav at kvalifikasjonsrammeverket skal være implementert ved alle utdanningsinstitusjoner innen utgangen av 2012. Ved universitetet er det besluttet at fakultetene selv definerer hvordan implementeringen skal operasjonaliseres innenfor de rammer som UiT har fastsatt.

For mer informasjon om selve rammeverket, formålene med det og selve implementeringsprosessen, vises det til UiTs og departementets nettsider (se lenke i eget avsnitt i begynnelsen av dette kapitlet).

Endringer i eksisterende studieprogram

Fakultetene har selv myndighet til å foreta mindre endringer i studieprogram som de selv forvalter. Universitetsdirektøren ved Avdeling for utdanning skal umiddelbart underrettes om alle endringer². Der flere fakultet er sammen om et studieprogram, må alle enheter være enige i endringene. Ved uenighet skal saken oversendes til universitetsdirektøren som, om nødvendig, kan fremme den for universitetsstyret.

Hva som utgjør mindre endringer, må vurderes skjønnsmessig i det enkelte tilfellet. Eksempelvis kan nevnes at mindre endringer er endringer som ikke vil medføre innskrenking av rettigheter, forlengelse av studietiden, eller vesentlige endringer av eksamensordningen for studenter som allerede har påbegynt studieprogrammet. Endringer som kan medføre behov for tildeling av ekstra ressurser, endring av navn og endringer som er av et slikt omfang at studieprogrammet fremstår som et annet enn det som opprinnelig er godkjent, skal alltid godkjennes av universitetsstyret.

Oppretting og nedlegging av studieprogram

Myndigheten til å opprette og legge ned studieprogram er lagt til universitetsstyret selv (jf. *Forskrift for studier ved Universitetet i Tromsø*).

Ved søknad om oppretting av nye studieprogram må fakultetet oversende følgende dokumentasjon til universitetsdirektøren ved Avdeling for utdanning:

1) Studieplan

Studieplanen og emnebeskrivelsene skal være kvalitetssikret og godkjent av fakultetsstyret før dette oversendes universitetsdirektøren³. Studieplanen og tilhørende emnebeskrivelser skal være komplette og utarbeidet i henhold til de krav og bestemmelser som er beskrevet i dette kapitlet.

2) Oversendelsesbrev med relevant informasjon i henhold til følgende punkter⁴:

² Dette er ikke ment som en kontroll av studieplanene, men er nødvendig av administrative grunner. Eksempelvis må emneregisteret i Felles studentregister (FS) til enhver tid inneholde ajourførte og korrekte opplysninger.

³ For etter- og videreutdanningsstudier og studietilbud som skal tilbys desentralisert gjelder egne bestemmelser, se eget kapittel.

⁴ Ved spesielt ressurskrevende studieprogram, eller studieprogram innenfor nye utdannings- eller forskningsdisipliner, stilles det særlig høye krav til grundig saksutredning ved fakultetet før saken kan legges frem for universitetsstyret.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

Overordnet strategi:

Fakultetet skal kort beskrive hvordan det omsøkte studieprogrammet er relatert til UiTs og fakultetets overordnede strategier, handlingsplaner og målsettinger.

Fagmiljøets størrelse, sammensetning, kompetanse og stabilitet:

Fakultetet skal redegjøre for hvorvidt fagmiljøet tilknyttet studieprogrammet dekker de krav som er gitt i Nokuts Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning. Universitetsdirektøren vil ikke foreta kontroll eller egne beregninger av dette, men må forutsette at dette er blitt vurdert og kvalitetssikret av fakultetsstyret før søknad om oppretting av studieprogrammet sendes fra fakultetet til universitetsdirektøren.

Med fagmiljø definerer Nokut de personene som gir regelmessig og direkte bidrag til utvikling, organisering og gjennomføring av studieprogrammet. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset innholdet i studieprogrammet, skal være dimensjonert i forhold til antall studenter og den samlede undervisningsbyrden for det vitenskapelige personalet, og skal være tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres. For studieprogram med praksis, er det påkrevet at fagmiljøet og eksterne praksisveiledere har hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

I følge Nokuts tilsynsforskrift skal fakultetene kunne angi fagmiljøet som er tilknyttet det enkelte studieprogram i årsverk. Fastsatte prosentandeler av årsverkene tilknyttet studieprogrammene skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling⁵ ved universitetet. Av disse skal det være en gitt minimumsandel personer med minst førstestillingskompetanse⁶ i de sentrale delene av studieprogrammet. Sammenhengen mellom fagmiljøets forskning, faglige - og kunstneriske utviklingsarbeid og studieprogrammets faglige innhold og nivå skal fakultetet også kunne redegjøre for.

En utførlig beskrivelse av krav til fagmiljøet fremgår av Nokuts tilsynsforskrift. Søkerhåndbøkene til Nokut (se lenke i begynnelsen av dette kapitlet) gir i tillegg utdypende informasjon, som fakultetene anbefales å sette seg inn i. I søkerhåndbøkene finnes blant annet følgende tabelloppsett for hvordan fakultetene kan utarbeide kvantitativ oversikt over fagmiljøet tilknyttet det omsøkte studieprogrammet:

Tabell 1: Nokuts tabelloppsett for kvantitativ oversikt over fagmiljøet tilknyttet studieprogrammet:

1	2	3	4				5	6	7	8	9	10	11	
Ansatte som bidrar faglig	Stillingsbetegnelse	Ansettelsesforhold	Faglige årsverk i studiet				Årsverk i andre studier	Formell pedagogisk komp.	Undervisning-/veiledningsområde i studiet	Ekstern praksiserfaring				
			Total	U & V	F o U	Annet				Antall år	Årstall			

⁵ Med hovedstilling menes at UiT er hovedarbeidsgiver for den ansatte.

⁶ Med førstestillingskompetanse menes stillingskategoriene førstelektor, førsteamanuensis, post.doc, dosent og professor.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

Arbeidsomfang:

Fakultetene må kunne redegjøre for forventet arbeidsomfang på studieprogrammet. I følge Nokuts kriterier skal fakultetet kunne gjøre rede for hvordan det legges til rette for fullt arbeid i et studieprogram på en slik måte at studentene vet hva som forventes av dem. Nokut anbefaler at redegjørelsen av forventet og tilrettelagt studierelatert arbeid gjøres enkel og overordnet. Fakultetet skal kunne fremlegge en oversikt over for hvor mange timer det totalt tilrettelegges for ved de undervisningsformene som velges, i tillegg til forventet omfang med selvstudium og eksamensforberedelser. For studier som strekker seg over flere år, må det kunne redegjøres for hvert studieår. Nokut legger til grunn at forventet arbeidsomfang for ett studieår utgjør 1500-1800 arbeidstimer (i samsvar med ECTS).

Infrastruktur:

For studieprogram som krever spesialrom eller laboratorier, må nødvendig utstyr og materiale vurderes, samt i hvilken grad studentenes sikkerhet og øvrige læringsmiljø er ivarettatt.

Tekniske og administrative tjenester skal være tilpasset studieprogrammet og antall studenter. Studentene skal sikres tilstrekkelig tilgang på IKT-ressurser. Fakultetet har ansvar for å informere og samarbeide med Avdeling for IT (ITA) om faglige endringer og eventuelle andre forhold som involverer IT-avdelinga og dets tjenester.

Bibliotekjenestene skal være lett tilgjengelige og i samsvar med studieprogrammets faglige innhold og nivå. Fakultetet har ansvar for å informere og samarbeide med Universitetsbiblioteket (UB) om faglige endringer og eventuelle andre forhold som involverer UB og dets tjenester.

Rekruttering:

Fakultetet skal gjøre rede for forventet studentrekruttering i forhold til å etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø, og i forhold til fakultetets ressursituasjon.

Opptakskapasitet og adgangsregulering:

Fakultetet må beregne og oppgi opptakskapasiteten og vurdere behovet for adgangsreguleringer. Kapasiteten skal ta hensyn til undervisningsressurser, undervisningslokaler, utstyrsbehov, samt enhetens undervisningsbudsjett. Opptakskapasiteten må beregnes for *hele* studieprogrammet, da flere program er bygd opp med generelle fellesemner i starten mens de mer ressurskrevende emnene er plassert mot slutten av programmet. Dimensjoneringen av opptakskapasiteten ved det enkelte program må også ses i sammenheng med det totale antall studenter fakultetet kan ta opp.

Aktivitetsmål:

Fakultetet må oppgi aktivitetsmål der dette er et krav fra departementet.

Kvalitetssikring:

Det skal kort gjøres rede for hvordan studieprogrammet er kvalitetssikret og hvordan det skal videreutvikles i henhold til universitetets kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten. Ved oppretting av nye studieprogram og ved videreutvikling av eksisterende studieprogram skal det i særlig grad være fokus på kvalitetssikring av faglig innhold (faglig nivå, progresjon, indre faglig sammenheng m.v.). Som ledd i kvalitetsarbeidet skal fakultetene også vurdere om det bør gjennomføres høring ved andre utdanningsinstitusjoner og/eller relevante fagmiljø.

Kopling til forskning:

Fakultetet må kunne gjøre rede for at studieprogrammet har tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

Internasjonalisering:

Fakultetet skal kunne gjøre rede for ordninger for internasjonalisering som inngår i studieprogrammet.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

I Nokuts *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning* og i Nokuts *søkerhåndbøker* gis utfyllende beskrivelser av flere av disse punktene. Begge disse kildene er svært nyttig for fakultetene å legge til grunn i sin saksforberedelse og saksbehandling i forbindelse med oppretting av nye studieprogram.

Krav til innhold i studieplaner

I tabellen/malen nedenfor gis en oversikt over samtlige elementer som skal inngå i en studieplan ved Universitetet i Tromsø. Dette er en sammenstilling av de krav og standarder som stilles gjennom forskriftene til departementet, Nokut og universitetet selv. Alle studieplaner ved UiT skal oppfylle disse kravene. Ved en eventuell revisjon av akkreditering vil Nokut legge disse kravene til grunn. For studieprogram som er regulert av nasjonale rammeplaner, vil rammeplanens bestemmelser komme i tillegg.

En detaljert oversikt over utvalgt studieprograminformasjon som skal legges inn i *FS*, hvordan dette gjøres, samt hvordan informasjonen blir publisert på nettsidene, er lagt ved til slutt i dette kapitlet. Ytterligere beskrivelser finnes i kvalitetssystemets *Kapittel 2 Publisering av studiekatalog på nett ved Universitetet i Tromsø*.

Tabell 2: Obligatoriske elementer i en studieplan ved UiT

Innhold	Utdypende opplysninger og kommentarer
Navn	Studieprogrammet skal ha et dekkende navn som gir informasjon om innhold og nivå både til studenter og fagpersoner. Navn skal foreligge på bokmål, nynorsk og engelsk.
Oppnådd grad	Navn på den graden man oppnår ved fullført studieprogram.
Omfang	Studieprogrammets arbeidsomfang skal angis i studiepoeng.
Læringsutbytte	I studieplanen skal studieprogrammet beskrives med utgangspunkt i det totale læringsutbyttet en student skal ha ved fullført program. Læringsutbyttet skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Studieprogrammets relevans for arbeidsliv og/eller videre studier skal tydelig beskrives. Læringsutbyttet skal formuleres slik at det kan etterprøves, og det skal være tydelig sammenheng mellom studieprogrammets krav til læringsutbytte og de undervisnings- og eksamensform(er) som er valgt i programmet. Når språklig kompetanse er en del av læringsmålet, må dette omtales særskilt.
Opptakskrav, forkunnskapskrav, anbefalte forkunnskaper	Opptakskravene skal beskrives nøye, og være i henhold til studieprogrammets mål, innhold, nivå, samt gjeldende forskrifter. Eventuelle forkunnskapskrav eller anbefalte forkunnskaper skal angis. Med forkunnskapskrav menes krav til emner som søkerne må ha for å kunne få opptak. Stilles det slike krav, skal kravene angis som forutsetninger. Dette gjelder opptak til studier som skal gjøres lokalt (for eksempel opptak til mastergradsprogram). Spesielle opptakskrav til grunnstudier fastsettes av departementet. Er visse forkunnskaper ønskelige, men ikke nødvendige, må det framgå tydelig at disse ikke er obligatoriske.
Målgruppe	Skal angis. Må ses i sammenheng med eventuelle forkunnskapskrav.
Innhold og undervisning	Studieprogrammets innhold skal være i samsvar med læringsutbyttet for programmet slik dette er beskrevet i studieplanen. Det skal gis beskrivelse av studieprogrammet som helhet, og av emnene som inngår. Arbeids- og undervisningsformer skal beskrives (forelesninger, seminarer, gruppeundervisning, øvelser, selvstudium, kunstnerisk utøvelse, praksis m.m.) og skal være egnet til å oppnå læringsutbyttet slik dette er beskrevet i studieplanen. Krav om selvstendig arbeid, og eventuelt anledning til å samarbeide i grupper, skal også framgå.
Oppbygging	Studieprogrammet skal ha en oppbygging som kan relateres til læringsutbyttet for

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

	programmet slik dette er beskrevet i studieplanen. Planen skal vise oppbyggingen av studieprogrammet med obligatoriske og valgfrie deler, bredde og dybde, indre faglige sammenheng, herunder hvilke emner som er obligatoriske, og eventuelt valgfrie innenfor gitt faglig ramme og/eller helt valgfrie i studieprogrammet, samt mulighet for å ta emner i utlandet. De emnegrupper eller fag som oppfyller kravet til faglig fordypning skal angis. Dersom arbeidskrav/obligatoriske elementer inngår (herunder kurs, praksis og lignende), må det informeres eksplisitt om dette.
Eksamen og vurdering	Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Eksamensordning, prøve- og vurderingsform, herunder hvilke vurderinger som kommer på vitnemålet eller som inngår i beregningsgrunnlaget for en karakter som kommer på vitnemålet og hvordan kontinuasjonsadgangen skal være, skal angis.
Praksis	Opplysninger om praksis. Praksis skal være tilrettelagt slik at studentene skal kunne oppnå det foreskrevne læringsutbyttet. Praksisavtaler skal beskrive praksisens relevans for læringsutbyttet. Dersom studieprogrammet består av både teori og praksis, må studieplanen vise hvordan disse komponentene står i forhold til hverandre. Det er spesielt viktig å fastsette hvilken varighet praksisdelen skal ha, hvor i studieprogrammet den er plassert, og eventuelt hvordan teori og praksis er integrert.
Undervisnings- og eksamensspråk ⁷	Undervisnings- og eksamensspråk skal angis som obligatorisk informasjon i alle studieplaner. Undervisningsspråket skal normalt være norsk. For å oppnå instrumentelle mål om å utvikle kompetanse i engelsk fagspråk hos norskspråklige studenter og/eller integrere studenter med annet morsmål enn norsk/annet skandinavisk språk, kan undervisningsspråket også være engelsk. For språkfag kan det gjelde særegne bestemmelser for undervisnings- og eksamensspråk. Studenter på høyere nivå skal kjenne til og kunne bruke fagspråk både på norsk og på engelsk og/eller annet internasjonalt språk.
Internasjonalisering og utveksling	Studieprogrammet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering som er relevant for programmets nivå, omfang og egenart. Innholdet i studentutvekslingen skal være relevant i henhold til læringsutbyttet for studieprogrammet. Alle studieprogram skal ha minst tre fagspesifikke utvekslingsavtaler som tilbud til egne programstudenter og innreisende utvekslingsstudenter. For utreisende studenter skal avtalene knyttes til konkrete emner som tilbys ved det utenlandske lærestedet.
Pensum	Pensumlister er ikke en obligatorisk del av studieplanen, men det er likevel et krav at pensumliste er utarbeidet for det enkelte emne og at disse foreligger ved studiestart. Pensum og undervisning skal være egnet til å sikre kandidatenes kompetanse i relasjon til kravene til læringsutbytte for studieprogrammet.
Andre bestemmelser	Andre bestemmelser av betydning for gjennomføringen, kvalitetssikringen og evalueringen av studieprogrammet angis.
I tillegg for mastergradsprogram	
Opptakskrav	Dersom det stilles krav om at studenten skal ha bestemte fag, emner eller emnegrupper for å bli tatt opp til et mastergradsprogram, skal dette fastsettes i studieplanen. Det samme gjelder dersom det stilles særlige faglige minstekrav.

⁷ Bestemmelsene om undervisnings- og eksamensspråk er gitt i *Språkpolitiske retningslinjer ved Universitetet i Tromsø*.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

Innhold	Studieprogrammet skal gi kunnskap om vitenskaplig teori og erfaring med bruk av vitenskaplig metode, og være egnet til å utvikle forståelse, refleksjon og modning.
Krav til det selvstendige arbeidet	Det skal fastsettes nærmere regler om det selvstendige arbeidet, inkludert omfang, vurderingsform og om arbeidet kan/skal utføres individuelt eller som gruppearbeid.

Oppretting, nedlegging og endringer av emner

Myndigheten til å opprette, legge ned og foreta endringer av enkeltemner er delegert til fakultetene selv.

Krav til innhold i emnebeskrivelser

For alle emner skal det være utarbeidet en emnebeskrivelse som oppfyller bestemte krav til innhold. I tabellen/malen nedenfor gis en oversikt over samtlige krav til innhold i en emnebeskrivelse.

En detaljert oversikt over utvalgt emneinformasjon som skal legges inn i FS, hvordan dette gjøres samt hvordan informasjonen blir publisert på nettsidene, er lagt ved til slutt i dette kapitlet. Ytterligere beskrivelser er gitt i kvalitetssystemets *Kapittel 2 Publisering av studiekatalog på nett ved Universitetet i Tromsø*.

Krav til sikkerhetsopplæring for emner med laboratorium, tokt, m.v.

Fra og med høsten 2011 skal det fremgå i alle emnebeskrivelser for emner med laboratorium, tokt, felt og studier i utlandet o.l. hvilken sikkerhetsopplæring som er nødvendig for at studentene skal kunne gjennomføre emnet⁸. Det skal i beskrivelsen fremgå at dette er et arbeidskrav. Det betyr at sikkerhetsopplæringen skal være fullført før studenten kan avlegge eksamen i emnet. Hvilken sikkerhetsopplæring studenten har tatt skal fremgå i FS, og fakultetet skal registrere dette i FS på samme måte som øvrige arbeidskrav.

Tabell 3: Obligatoriske elementer i en emnebeskrivelse ved UiT

Innholds krav	Utfyllende opplysninger og kommentarer
Navn	Emnet skal ha et dekkende navn som gir informasjon om emnets innhold både til studenter og fagpersoner. Emnenavn skal foreligge på bokmål, nynorsk og engelsk.
Emnekode og emnenivå	Hvert emne skal ha en emnekode (f.eks. GEO-3104). Bokstavene i koden er en forkortelse av navnet på faget (GEO = geologi). Emnene har sju generelle nivå: 0000 - 1000 - 2000 - 3000 - 5000 - 6000 - 8000. Numrene i koden viser til det <i>faglige nivået</i> på emnet. 0000-emner er innføringsemner, 1000-emner er første og andre året på bachelornivå, 2000-emner er fordypingsemner på bachelor (vanligvis tredje året) og 3000-emner er på masternivå. 5000-emner er praktisk-pedagogisk utdanning, 6000-emner er etter- og videreutdanning og 8000-emner er doktorgradsutdanning.
Emnetype	Her gis opplysninger om hvorvidt emnet kan tas av enkeltemnestudenter. Forslag til tekst: "Emnet er forbeholdt studenter med studierett på [navn på studieprogram]", eller "Emnet kan tas som enkeltemne".
Omfang	Emnets arbeidsomfang skal angis i studiepoeng.
Forkunnskapskrav, anbefalte	Eventuelle obligatoriske forkunnskapskrav må angis. Dersom visse forkunnskaper er ønskelige, men ikke nødvendige, må det tydelig framgå at disse er <i>anbefalte</i>

⁸ Dette er besluttet som direkte følge av pålegg fra Arbeidstilsynet gitt i brev til universitetet datert 22.6.2010 (arkivref. 2009/7084-74)

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

forkunnskaper	forkunnskaper.
Faglig innhold	Beskrivelse av faglig innhold i emnet.
Relevans i studieprogram	Emnets relevans i studieprogrammet det inngår i (bør angis, men er ikke påkrevet).
Læringsutbytte	Læringsutbytte skal være klart formulert – gjerne slik at det fremgår hvilke kunnskaper, ferdigheter og kompetanse studenten skal ha når emnet er fullført og bestått. Når språklig kompetanse er en del av læringsutbyttet, skal dette fremgå. Læringsutbyttet skal formuleres slik at det kan etterprøves.
Undervisning og arbeidsform	Undervisnings- og arbeidsform, undervisningsomfang samt undervisnings- og eksamensfrekvens skal beskrives. I tilfeller der det ikke gis undervisning i emnet hvert semester, bør emnebeskrivelsen inneholde opplysninger om mulighet for å avlegge eksamen i undervisningsfrie semestre. Det skal være tydelig sammenheng mellom emnets forventede læringsutbytte og de undervisnings- og arbeidsformer som er valgt for emnet.
Eksamen og vurdering	Eksamensordning, prøve- og vurderingsform, herunder hvilke vurderinger som kommer på vitnemålet eller som inngår i beregningsgrunnlaget for en karakter som kommer på vitnemålet, skal angis. Vurderingsuttrykk skal angis (bokstavkarakter eller "bestått"/"ikke bestått"). Det skal være tydelig sammenheng mellom emnets forventede læringsutbytte og de eksamens- og vurderingsform(er) som er valgt for emnet.
Kontinuasjons-eksamen ⁹	Opplysninger om eventuell kontinuasjonsadgang og kontinuasjonsavvikling skal angis.
Vurdering med flere deksamener	Emnebeskrivelser for emner med flere deksamener skal ha med følgende momenter: opplysninger om hvorvidt det gis separate delkarakterer for deksamenerne underveis, eller om det gis én samlet karakter for alle deksamenerne til slutt, vektning av deksamenerne som inngår i en eventuelt samlet karakter/gjennomsnittskarakter, opplysninger om eksamensform og vurderingsuttrykk for de enkelte deksamener/hele emnet, og opplysninger om eventuell kontinuasjonsadgang og hvilke deksamener som må tas opp igjen dersom kandidaten ikke har bestått emnet.
Arbeidskrav	Opplysninger om eventuelle arbeidskrav ¹⁰ , omfanget av disse og hvilke som er obligatoriske, f.eks. forelesninger, metodekurs, praksis, øvinger, fremføringer, feltkurs, ekskursjoner, laboratoriearbeid, gruppeoppgaver, semesteroppgaver og andre skriftlige oppgaver.
Sikkerhetsopplæring	For emner med laboratorium, tokt, felt og studier i utlandet o.l. skal det fremgå hvilken sikkerhetsopplæring som er nødvendig for at studentene skal kunne gjennomføre emnet. Det skal i emnebeskrivelsen fremgå at dette er et arbeidskrav.
Praksis	Opplysninger om praksis, eventuelt henvisning til egen praksisplan. Opplegg for og gjennomføring av praksis skal være relatert til forventet læringsutbytte for emnet, den øvrige undervisningen og den kompetansen studenten skal ha når emnet er fullført og bestått.

⁹ Eksamen som kan arrangeres for studenter som har framstilt seg og fått sensuren *ikke bestått* ved siste ordinære eksamen.

¹⁰ Arbeidskrav er alle former for arbeider og prøving som settes som vilkår for å framstille seg til eksamen, men der resultatet ikke inngår i beregningsgrunnlaget for den karakteren som angis på vitnemålet. Vurderingsuttrykket for arbeidskrav skal være *godkjent/ikke godkjent*.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

Undervisnings- og eksamensspråk ¹¹	<p><i>Undervisningsspråk</i> skal angis som obligatorisk informasjon i alle emnebeskrivelser. Undervisningsspråket skal normalt være norsk. For å oppnå instrumentelle mål om å utvikle kompetanse i engelsk fagspråk hos norskspråklige studenter og/eller integrere studenter med annet morsmål enn norsk/annet skandinavisk språk, kan undervisningsspråket også være engelsk.</p> <p><i>Eksamensspråk</i> skal angis som obligatorisk informasjon i alle emnebeskrivelser. Fakultetene velger selv hvilket språk som skal benyttes ved eksamen, men studenter bør ikke være nødt til å skrive eksamenssvar på engelsk i emner der dette ikke er en del av egenarten til, eller læringsmålet med, emnet.</p> <p>For språkfag kan det gjelde særegne bestemmelser for undervisnings- og eksamensspråk.</p>
Pensum	Angivelse av pensum er ikke en obligatorisk del av emnebeskrivelsen, men det er et krav at pensumoversikt er utarbeidet for det enkelte emne, og at oppdatert oversikt foreligger innen oppstart av undervisningssemesteret. Dersom den organiserte delen av undervisningen, som for eksempel forelesninger, laboratoriearbeid og seminarer etc., skal forstås som en del av pensum, og eksamensoppgaver skal kunne gis med utgangspunkt i dette, skal dette framgå av pensumlisten.
Privatister	Fakultetene må ta stilling til hvordan eventuelt eksamensordningen og eksamensgebyr skal være for studenter som ikke er tatt opp til emnet, privatister. Dette trenger imidlertid ikke være beskrevet i emnebeskrivelsen.
Andre bestemmelser	Andre bestemmelser av betydning for gjennomføringen, kvalitetssikringen og evalueringen av emnet angis.

Oppretting, nedlegging og endringer av studieretninger

Oppretting og nedlegging av *studieretninger* innenfor studieprogrammene vedtas av universitetsstyret (jf. *Forskrift for studier ved Universitetet i Tromsø*).

Det er ikke ønskelig å ha mange studieretninger innenfor samme studieprogram. Mange studieretninger, med få vitenskapelig ansatte knyttet til hver av dem, er sårbare ved utskiftninger i den vitenskapelige staben. Videre medfører mange studieretninger innenfor samme studieprogram at de administrative kostnadene øker, og at ressursene knyttet til undervisning spres tilsvarende.

Oppretting, nedlegging og endringer av årsstudier

Oppretting, nedlegging og endring av årsstudier foretas av fakultetene selv.

Universitetsstyret har imidlertid ansvar for den samlede studieprogramporteføljen, og vurderer eventuell oppretting av nye årsstudier i den årlige styresaken om studieprogramportefølje og dimensjonering.

Kriterier for gjennomgang av universitetets emne- og studieprogramportefølje

Som en del av den systematiske kvalitetssikringen skal fakultetene jevnlig gjennomgå sine emne- og studieprogramporteføljer og vurdere behov for endring, videreutvikling og eventuelt reduksjon. For å imøtekomme arbeids- og samfunnslivets kompetansebehov og studiesøkeres utdanningsønsker, er det nødvendig å ha en dynamisk studietilbudsportefølje. UiT skal samtidig ivareta sin funksjon som ett av Norges fire breddeuniversiteter. God ressursutnyttelse, slik at

¹¹ Bestemmelsene om undervisnings- og eksamensspråk er gitt i "*Språkpolitiske retningslinjer ved Universitetet i Tromsø*".

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

fakultetene og universitetet skaper handlingsrom for strategiske satsinger og prioriteringer, er vesentlig.

For det kontinuerlige arbeidet med utvikling av porteføljen anbefales det at fakultetene tar utgangspunkt i følgende vurderingsfaktorer og kriterier:

- 1) Nokuts kriterier og standarder for akkrediterte studietilbud
- 2) Ressurssituasjonen ved enheten
- 3) Strategiske prioriteringer og satsinger
- 4) Sammenhengen mellom utdannings- og forskningsvirksomheten
- 5) Kriterier for gjennomgangen av de enkelte studieprogrammene

Disse kriteriene og vurderingsfaktorene er utarbeidet i 2010 av en arbeidsgruppe på oppdrag fra universitetssyret. En utfyllende beskrivelse av kriteriene og vurderingsfaktorene er gitt i arbeidsgruppens rapport [Gjennomgang av studieprogramporteføljen ved Universitetet i Tromsø \(april 2011\)](#). I universitetets videre arbeid med utvikling av studietilbudet, har universitetsstyret besluttet at det også skal tas hensyn til de føringer som er gitt i SAK (Samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon) og *Samfunnskontrakt*¹².

Gjennomgang av emneporteføljen

Universitetets emneportefølje må være tilpasset studieprogramporteføljen slik at studentene tilbys tilstrekkelig faglig bredde og dybde innenfor hvert studieprogram. Emneporteføljen må også vurderes med hensyn til relevans og god ressursutnyttelse. En stor og spesialisert emneportefølje, med få studenter på hvert emne, gjør undervisningen ressurskrevende.

I rapporten nevnt overfor, gis det anbefalinger til kriterier, vurderinger og risikofaktorer som fakultetene og instituttene kan legge til grunn i sine vurderinger av hvorvidt de enkelte emner bør videreføres, endres eller nedlegges.

Tidsfrister

Frist	Beskrivelse
1. april	Emnekatalogen publiseres på universitetets nettsted (emner som tilbys kommende høstsemester).
1. september	Engelskspråklige emner publiseres på universitetets nettsted (emner som tilbys kommende vårsemester).
1. oktober	Emnekatalogen publiseres på universitetets nettsted (emner som tilbys kommende vårsemester).
1. oktober	Frist for å sende søknad om oppretting av nye studieprogram og studieretninger med ønsket oppstart kommende studieår.
November/desember	Universitetsstyret vedtar universitetets samlede studieprogramportefølje for kommende studieår, og melder denne inn til Samordna opptak.

Fakultetene kan sende søknad til universitetsdirektøren om oppretting eller nedlegging av studieprogram kontinuerlig. Men dersom fakultetet ønsker oppstart av et nytt studieprogram påfølgende studieår, må fakultetet oversende komplett søknad til universitetsdirektøren senest innen 1. oktober i studieåret før planlagt oppstart. 1. oktober-fristen gjelder for alle ordinære studieprogram (på bachelor- og masternivå), uavhengig av om det skal være opptak gjennom SO i påfølgende høstsemester, eller lokalt opptak i høst- eller vårsemesteret i påfølgende studieår.

¹² Jamfør universitetsstyres vedtak i sak S 19-11 *Gjennomgang av studieprogramporteføljen ved Universitetet i Tromsø og forslag til studieprogramportefølje for studieåret 2012/2013*, arkivref. ePhorte 2010/509.

Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø

Del 5 Arbeids- og ansvarsfordeling mellom nivåene for kvalitetssikring og forvaltning av utdanningene

Bakgrunnen for at fristen er satt så tidlig som i oktober året før, er at universitetets samlede studieprogramportefølje for kommende studieår vedtas av universitetsstyret senest i november året før. Følgende tre forhold gjør det nødvendig med denne fristen: (1) Samordna opptak har frist i begynnelsen av desember for innrapportering av institusjonenes studietilbud kommende studieår; (2) I desember gjøres den interne fordelingen av universitets budsjett; (3) Publiseringen av studieprogram og emner på universitetets nettsted må skje før desember, da rekrutteringsarbeidet for kommende studieår starter.

Vedlegg

- [Studiepublisering i FS/iKB](#)